

PLANLI DAVRANIŞ TEORİSİ İNHALER KULLANIM ÖLÇEĞİ

Bu ölçek **İNHALER KULLANIMI**'na yönelik davranış niyetini ölçmek amacı ile hazırlanmıştır. Ölçek sonuçları, bu konudaki tutumları belirlemek için kullanılacaktır.

Bu ölçekte 13 adet ifade bulunmaktadır. Her bir ifadeyi okuduktan sonra, buna ne derecede katıldığınızı ya da katılmadığınızı liste üzerinde ayrılan yere aşağıdaki açıklamaya uygun olarak işaretleyiniz.

Lütfen **tümüne cevap veriniz**. Her bir ifade için **tek bir kutucuğu işaretleyiniz**. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Sizin için en uygun olan durumun işaretlenmesi önemlidir. Cevaplama süresi yaklaşık 5 dakikadır.

		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1	Önümüzdeki üç ay içinde inhalerimi doğru kullanma niyetindeyim					
2	Ailemdeki kişiler (annem-babam-kardeşim) inhalerimi doğru kullanmam gerektiğini düşünür					
3	Önümüzdeki üç ay içinde inhalerimi doğru kullanmak benim için yararlıdır					
4	Sağlık çalışanları inhalerimi doğru kullanmam gerektiğini düşünür					
5	İnhalerimi doğru kullanma benim kontrolümdedir					
6	Yakın arkadaşlarım inhalerimi doğru kullanmam gerektiğini düşünür					
7	Önümüzdeki üç ay içinde inhalerimi doğru kullanmak benim için çok zordur					
8	Genelde ailemdeki (anne- baba- kardeş) kişilerin inhaler kullanımı ile ilgili düşüncelerini önemserim					
9	Önümüzdeki üç ay içinde inhalerimi doğru kullanmak benim için çok önemlidir					
10	Eğer istersem, önümüzdeki üç ay içinde inhalerimi doğru kullanmayı öğreneceğime eminim					
11	Genelde yakın arkadaşlarımda inhaler kullanımı ile ilgili düşüncelerini önemserim					
12	İnhalerimi doğru kullanmak veya kullanmamak bana bağlıdır					
13	Genelde sağlık çalışanlarının düşüncelerini önemserim					

Planlı Davranış Teorisi İnhaler Kullanımı Ölçeği (PDT-İKÖ)

İKÖ, planlı davranış teorisi (PDT) çerçevesinde astımı olan bireylerin inhaler kullanımı davranışına yönelik davranış değişikliği oluşturma niyetini etkileyen faktörleri ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek astımı olan bireylerin inhaler kullanımına yönelik tutum ve algılarını geniş bir perspektiften sorgulamaktadır. Ölçeğin teorik yapısını oluşturan PDT'ye göre niyet, bir davranışı gerçekleştirmenin temel belirleyicisidir. Kişi bir davranışı gerçekleştirmeden önce, davranışa yönelik bir niyet ortaya çıkar. Niyet, bir davranışı gerçekleştirme çabası ve arzusu olarak tanımlanır. Niyetin üç belirleyicisi vardır: davranışa yönelik tutum (DYT), subjektif norm (SN) ve algılanan davranışsal kontrol (ADK). Ölçeğin niyet ve niyetin belirleyicileri olan DYT, SN ve ADK olmak üzere üç alt boyutu bulunmaktadır. İKÖ toplam 13 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri 5'li Likert (kesinlikle katılıyorum: 5; katılıyorum: 4; kararsızım: 3; katılmıyorum: 2; kesinlikle katılmıyorum: 1) şeklindedir.

İKÖ'de yer alan maddelerden: 1. madde genel niyeti; 3, 7, 9. maddeler DYT'yi; 2, 4, 6, 8, 11, 13. maddeler SN'yi; 5, 10, 12. maddeler ADK'yı temsil etmektedir.

Ölçek puanlarının hesaplanmasında, her bir ölçeğin alt gruplarının puanları ayrı ayrı hesaplanmaktadır. Alt grupların puanları, işaretlenen maddelerin karşılığı olan sayıların aritmetik ortalamaları alınarak hesaplanmaktadır. Her bir alt grupta yer alan maddelerin karşılığı olan sayıların toplamının alt grupta yer alan toplam madde sayısına bölünmesiyle elde edilmektedir. Ölçekte sadece İKÖ'nün DYT alt boyutunda yer alan 7. soru olumsuzdur ve hesaplamada ters çevrilerek puanlanmaktadır.

Genel niyetin ölçümünde 1. maddede işaretlenen rakam davranış niyetini göstermektedir. Ölçeğin alt gruplarından en düşük 1, en yüksek 5 puan alınabilmektedir. Ölçek değerlendirilirken hastaların maddelere verdikleri puanlar yukarıda açıklandığı şekilde hesaplanmakta ve hastaların davranışa yönelik niyetini etkileyen faktörlerin etki düzeyine karar verilmektedir. Buna göre ölçeğin alt boyutu olan DYT'den alınan puan arttıkça kişinin o davranışı olumlu olarak algıladığı, SN'den alınan puan arttıkça bireyin hedef davranışı gerçekleştirme konusunda çevre baskısının olduğu, ADK'dan alınan puan arttıkça kişinin davranışı gerçekleştirmeye yönelik kontrolünün güçlü olduğu ve genel niyet puanı arttıkça kişinin davranışı sergileme isteğinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılır. Ölçeğin için Cronbach alfa değerleri sırasıyla 0.72'dir.